

Рибчак А. Л.,
Слатвінський М. А., к.е.н, доц.
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ФІНАНСОВОГО ІНВЕСТУВАННЯ ШЛЯХОМ ПРОВЕДЕННЯ ІРО

В Україні в поняття ІРО часто включають не лише первинні, але й взагалі будь-які розміщення акцій на біржі, наприклад: приватне розміщення серед вузького кола заздальгідь відібраних інвесторів з одержанням лістингу на біржі (placing, private offering); розміщення компанією, чії акції вже виставлені на біржі, додаткового випуску акцій на відкритому ринку – так зване дорозміщення або вторинне публічне розміщення (follow-on); публічний продаж великого пакета діючих акціонерів – secondary public offering (SPO); прямі публічні розміщення від емітента (і силами емітента) прямо первинним інвесторам, минаючи організований ринок – direct public offering (DPO).

Умова виходу вітчизняних підприємств-емітентів на міжнародний фондовий ринок потребує врахування знаної вітчизняної специфіки цього процесу, здійснення якої передбачає: визначення доцільності процесу; критичного аналізу фінансово-господарського стану, корпоративної організаційної структури управління, інформаційної прозорості підприємства-емітента; планування та реалізації комплексу необхідних формальних процедур, у т.ч. з реорганізації підприємства-емітента та підготовки його до розміщення акцій на обраному торговельному майданчику.

Перевагами первинного публічного розміщення цінних паперів для вітчизняних компаній-емітентів є: залучення довгострокових інвестицій на міжнародних ринках з високою

капіталізацією; збереження фінансової незалежності; можливість об'єктивної оцінки ринкової вартості та підвищення капіталізації; зниження історичної та очікуваної волатильності; підвищення кредитного рейтингу; перекладення з національної у міжнародну площину адміністративних, політичних та інших ризиків, що посилює економічну безпеку емітента.

Разом з тим, у вітчизняній практиці розміщення акцій на міжнародній фондовій біржі потребує значних витрат, зокрема: вступні та лістингові внески, розмір яких залежить від обраного рівня котирувального листа; витрати на доведення стану звітності до чинних вимог фондової біржі; гонорари консультантів, депозитарію та інших залучених учасників; витрати на отримання від НБУ індивідуальної ліцензії на інвестування за кордон; рекламні та інші витрати; комісійні за первинне публічне розміщення акцій [1; 2].

Вимоги до публічності інформації про діяльність підприємства неминує роблять її доступною для конкурентів. Це інтегрує ризики втрати ринкових позицій, рейдерських захоплень та ін.

Вимоги міжнародних фондових бірж, у т. ч. до капіталізації компанії, обмежують можливості публічного розміщення акцій для дрібних суб'єктів економічної діяльності та створюють труднощі при виборі торговельного майданчику.

1. Старостенко Г. Т. Первинне публічне розміщення акцій на Варшавській фондовій біржі: український погляд / Г. Т. Старостенко, Є. О. Торшин // Зб. наук. пр. Національного у-ту ДПСУ. – 2011. – № 1. – С. 549–559.

2. Шлык П. В. Экономическая сущность первичного публичного размещения акций / П. В. Шлык // Представительная власть – XXI век: законодательство, комментарии, проблемы. – 2007. – Выпуск № 1(74). – С. 29–32.